

Sygn. akt VI U 4807/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – st. sekr. sąd. Jolanta Bieniaszewska

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: **S. Ż.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 11 września 2012 r., znak: (...)

w sprawie: **S. Ż.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w**

B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje wnioskodawczyni

S. Ż. prawo do emerytury na podstawie art. 28 ustawy z

dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Społecznych (tekst jedn. Dz. U z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) od

dnia 1 sierpnia 2012r.,

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej

do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku S. Ż. z dnia 30 sierpnia 2012 r. – odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury.

W uzasadnieniu tego stanowiska organ rentowy wskazał, że :

- zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytury nabywa ubezpieczona kobieta urodzona przed 1 stycznia 1949 r., która spełnia łącznie następujące warunki : osiągnęła wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat oraz udokumentowała okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat pracy;

- zgodnie z art. 28 ustawy emerytalnej kobiecie urodzonej przed 1 stycznia 1949 r., która nie osiągnęła okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 ustawy, przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęła wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat oraz udokumentowała okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat pracy.

Organ rentowy uznał za udokumentowany staż pracy wnioskodawczyni w wymiarze 10 lat 3 miesięcy i 18 dni, przy czym zaliczył do okresów składkowych okresy :

- a) od 1 lipca 1962 r. do 31 grudnia 1962 r.;
- b) od 1 marca 1963 r. do 31 stycznia 1964 r.;
- c) od 1 marca 1964 r. do 31 stycznia 1965 r.;
- d) od 1 marca 1965 r. do 31 stycznia 1966 r.;
- e) od 10 stycznia 1967 r. do 31 stycznia 1971 r.;
- f) od 3 sierpnia 1978 r. do 31 grudnia 1978 r.

łącznie 7 lat 8 miesięcy i 21 dni

oraz okresy nieskładkowe :

- a) od 1 lutego 1971 r. – 31 stycznia 1974 r.;
- b) od 1 lutego 1974 r. – 31 stycznia 1977 r.;

z tym, że okresy nieskładkowe ograniczono do 1/3 okresów składkowych, to jest 2 lata 6 miesięcy i 27 dni.

Ponieważ wnioskodawczyni nie udokumentowała wymaganego okresu pracy wniosek o przyznanie emerytury organ rentowy załatwił decyzją odmowną.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona S. Ż., wnosząc o zmianę tej decyzji poprzez przyznanie jej emerytury. W uzasadnieniu swego żądania podawała ona, iż w okresie od stycznia 1958 r. do grudnia 1966 r. była ona zatrudniona w Państwowym Gospodarstwie rolnym w K. w charakterze pracownika rolnego w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie tym ubezpieczona nie korzystała ze zwolnień lekarskich, pracując w godzinach od 7.00 do 15.00, a w okresie żniw i wykopków od 7.00 do 20.00 z przerwą na obiad.

Ubezpieczona twierdziła, że w okresie zimowym pracowała w magazynie zbożowym przy workowaniu zboża, przewietrzaniu zboża (przesypywanie z przymy na przymę), noszeniu worków ze zbożem na górę magazynu i przy sprzątnięciu magazynu i podwórza, jak również przy młóceniu zboża, ładowaniu ręcznym (widłami) obornika na przyczepy. W okresie letnim gracowała i przerywała buraki, wiązała snopki, układała stogi, obrywała chmiel, zbierała ziemniaki, sypała ręcznie buraki na wagony.

Wnioskodawczyni podkreślała, że fakt jej zatrudnienia już od stycznia 1958 r. potwierdzą świadkowie T. R. i Z. R., którzy również pracowali w PGR w K., gdyż nie dysponuje dokumentami potwierdzającymi fakt jej zatrudnienia, takimi jak świadectwo pracy czy listy płac.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, argumentując, iż łączny staż pracy wnioskodawczyni wynosi tylko 13 lat 8 miesięcy i 21 dni, w tym 7 lat 8 miesięcy i 21 dni okresy składkowe oraz 2 lata 6 miesięcy i 17 dni okresy nieskładkowe (ograniczone do 1/3 okresów składkowych).

Dodatkowo organ rentowy wyjaśnił, że na podstawie zaświadczenia z dnia 13.01.2012 r. wystawionego przez archiwum uznał z lat 1958 – 1966 okresy :

- od 1.07.1962 r. do 31.12.1962 r.;

- od 1.03.1963 r. do 31.01.1964 r.;

- od 1.03.1964 r. do 31.01.1965 r.;

- od 1.03.1965 r. do 31.01.1966 r.

czyli te miesiące, w których ilość przepracowanych dniówek wskazuje na pracę w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Jednocześnie organ rentowy przychylił się do wniosku dowodowego ubezpieczonej o przesłuchanie świadków T. R. i Z. R. na okoliczność potwierdzenia zatrudnienia w spornym okresie.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje :

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt 2, przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki :

1) osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ust 2 i 3 ;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn.

Wnioskodawczyni S. Ż. (urodzona (...)) wiek emerytalny (60 lat) osiągnęła w dniu (...)

Spór między stronami dotyczył drugiej koniecznej do nabycia emerytury przesłanki legitymowania się przez ubezpieczoną co najmniej 15 letnim okresem składkowym.

Organ rentowy uznał za udokumentowany przez ubezpieczoną okres składkowy w wymiarze 7 lat 8 miesięcy i 21 dni oraz okres nieskładkowy (po ograniczeniu do 1/3 okresów składkowych) w wymiarze 2 lata 6 miesięcy i 27 dni. Łączny staż emerytalny wnioskodawczyni brany pod uwagę przy rozpoznawaniu jej wniosku o emeryturę wyniósł zatem 10 lat 3 miesiące i 18 dni (vide : uzasadnienie zaskarżonej decyzji).

Wnioskodawczyni domagała się w toku procesu uwzględnienia do okresów składkowych swojego zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w K. od stycznia 1958 r. do czerwca 1962 r. (późniejszy okres jej zatrudnienia u tego pracodawcy w przeważającym zakresie uwzględniony został przez organ rentowy).

Na podstawie dowodów z zeznań świadków T. R. i Z. R. oraz dowodu z przesłuchania stron, ograniczonego do przesłuchania wnioskodawczyni S. Ż. Sąd Okręgowy ustalił, iż w okresie od stycznia 1958 r. do czerwca 1962 r. wnioskodawczyni zatrudniona była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w powyższym okresie w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w K.. Wnioskodawczyni nie dysponowała wprawdzie dowodami z dokumentów, które

potwierdzałyby jej zatrudnienie w powyższym okresie w PGR w K., ale zeznania świadków i wnioskodawczynie wykazały, iż wykonywała ona w PGR w K. pracę na stanowisku pracownika rolnego w ramach stosunku pracy.

Podkreślić należy, iż wiarygodność zeznań świadków i wnioskodawczynie wynikała z pełnej ich wzajemnej zgodności, a także z faktu, iż zatrudnienie świadków w PGR w K. potwierdzone zostało zachowanymi za okres od lipca 1962 r. listami płac, na których figurują imiona i nazwiska świadków oraz wnioskodawczynie.

Dodatkowo dostrzec w tym miejscu należy, iż świadkowie zeznawali w sposób stanowczy i szczegółowy, opisując realia zatrudnienia wnioskodawczynie i swojego. Za w pełni zgodne z zasadami doświadczenia życiowego uznać należy podjęcie przez wnioskodawczynie S. Ż. zatrudnienia w wieku 15 lat w sytuacji gdy jej rodzina składała się z rodziców i dziesięciorga rodzeństwa.

W tym miejscu wskazać też należy na realia rynku pracy oraz trudną sytuację materialną rodzin wieloletnich w latach pięćdziesiątych i na początku lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku. Ówczesne warunki rynku pracy kształtowane były obowiązującymi wtedy unormowaniami.

W okresie od 21 lipca 1958 r. do 20 lipca 1961 r. art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy zabraniał zatrudniania osób, które nie osiągnęły 14 lat życia (pierwotne brzmienie tego przepisu). Wnioskodawczynie S. Ż. w styczniu 1958 r. miała już ukończone 15 lat życia w związku z czym nie było prawnych przeszkód do zatrudnienia jej przy pracach polowych, porządkowych i innych w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w K. na podstawie przepisów powyższej ustawy. Dodatkowo wspomnieć w tym miejscu należy, iż kwestie wypłaty młodocianym pracownikom wynagrodzenia za pracę objęte były odrębnymi regulacjami. Przykładowo wskazać można uchwałę nr 364 Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie zatrudniania młodocianych przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (M.P. z 1958 r. Nr 78, poz. 453), która określała stawki miesięcznego wynagrodzenia młodocianych w okresie nauki zawodu :

- 1) w pierwszym roku nauki na 150 – 260 zł;
- 2) w drugim roku nauki na 320-380 zł;
- 3) w trzecim roku nauki w zakładach pracy, w których obowiązują taryfikatory kwalifikujące robotników – wynagrodzenie godzinowe według I (najwyższej kategorii płac);
- 4) w czwartym roku nauki – w zakładach pracy, w których obowiązują taryfikatory kwalifikacyjne robotników – wynagrodzenie godzinowe II kategorii płac

(§ 13 tejże uchwały).

Uchwała ta - obowiązująca do 31.12.1974 r. – przywołana została przez Sąd orzekający tylko przykładowo w celu zobrazowania stawek wynagradzania miesięcznego osób młodocianych obowiązujących w okresie wykonywania przez wnioskodawczynie pracy jako osoba młodociana w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. Zgodnie bowiem z § 29 ust. 1 powołanej uchwały nr 364 Rady Ministrów uchwała ta nie dotyczyła między innymi państwowych gospodarstw rolnych, hodowlanych, ogrodnich, rybnych i gospodarstw leśnych (z wyłączeniem zakładów przemysłowych).

Okres zatrudnienia wnioskodawczynie od stycznia 1958 r. do ukończenia przez nią w dniu (...)18 lat powinien być zatem zakwalifikowany jako okres składkowy.

Zatrudnienie to wykonywane było w pełnym wymiarze czasu pracy, a w związku z tym podlegało zaliczeniu do okresów składkowych na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a także na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 tej ustawy do ukończenia przez nią 18 roku życia jako zatrudnienie młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r.

Okres zatrudnienia ubezpieczonej w PGR w K. od stycznia 1958 r. do czerwca 1962 r. wynosi cztery i pół roku, co po dodaniu do uwzględnionych przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji okresów składkowych w wymiarze 7 lat 9 miesięcy i 21 dni daje łącznie 12 lat 2 miesiące i 21 dni okresów składkowych, a po dodaniu okresów nieskładkowych wnioskodawczyni (ograniczonych do 1/3 okresów składkowych – z raportu ustalenia uprawnień do świadczenia k. 29 akt

emerytalnych wynika, iż wnioskodawczyni posiadała okresy nieskładkowe w wymiarze 6 lat) uzyskuje ponad 15-letni okres składkowy i nieskładkowy wymagany do nabycia prawa do emerytury.

Wnioskodawczyni S. Ż. spełniła zatem drugi z wymaganych w art. 28 warunków koniecznych do nabycia emerytury na podstawie tego przepisu.

Z powyższych motywów na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z art. 28 i art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyła ona wniosek o to świadczenie.

Ustalanie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy było możliwe dopiero na etapie postępowania sądowego na podstawie dowodów z zeznań świadków, przesłuchania stron i dokumentów, którymi nie dysponował organ rentowy w prowadzonym przez siebie postępowaniu administracyjnym. Brak było zatem podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, o której mowa w art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej (punkt II wyroku).

SSO Janusz Madej